

Forklaring til basisskjønnsmodellen for Troms og Finnmark

På grunn av at Fylkesmannen i Troms og Fylkesmannen i Finnmark tidligere benyttet forskjellige modeller ved fordeling av basisskjønn, så har det vært nødvendig å utvikle en ny felles modell etter sammenslåingen.

I høringsbrevet av 9. august varslet vi at vi ville legge vekt på 4 ulike kriterier med en gitt vektig mellom hvert kriterium. Ved endelig fordeling ble vektingen mellom disse kriteriene justert.

Kriteriene som er benyttet i modellen er:

- Samferdsel
- Negativ befolkningsutvikling
- Historisk fordeling
- annet

Den totale skjønnsrammen til Fylkesmannen i Troms og Finnmark er på 124 mill. kr. og ut av disse er basisskjønnpotten for 2020 på 48,6 mill., noe som er en nedgang på 18,4 % fra 2019 etter korrigering av DAA og ressurskrevende tjenester. Dette betyr at de fleste kommuner har fått en lavere kompensasjon i 2020 enn i 2019.

Selv om kriteriene i basisskjønnsmodellen er sterkt vektet etter historisk fordeling, så vil noen enkeltkommuner komme bedre ut i 2020 sammenliknet med 2019 og noen kommuner få en større reduksjon i 2020, alt ut fra hvilken fordeling de fikk i 2019. I tillegg vil de kommunene som har hatt størst negativ befolkningsutvikling bli kompensert mest, men også her vil det variere på bakgrunn hvilken tildeling de hadde i 2019.

Samferdsel:

Kriteriet for samferdsel er en todelt der 50 % av potten fordeles per km vei/sykkelvei, mens 50 % av potten fordeles til km vei/sykkelvei per innbygger. Med en slik fordeling tar man hensyn til både de store kommunene som har mye km med vei/sykkelvei, samt at den hensyntar kommuner med få innbyggere der veikostnaden blir fordelt på færre. Samferdselskriteriet er vektet med 20,4 % av basisskjønnpotten.

Negativ befolkningsutvikling:

Kriteriet for negativ befolkningsutvikling gir kompensasjon til alle kommuner som har hatt negativ befolkningsvekst fra 2018 til 2019. Denne potten er vektet med 20,4 % av den totale basisskjønnpotten.

Historisk fordeling:

Kriteriet for historisk fordeling er vektet mest i av alle kriterier. Troms og Finnmark benyttet ulike modeller tidligere ved fordeling av basisskjønn. På grunn av at «spranget» til en felles modell ikke skal bli for stort, så er historisk fordeling hensyntatt mest i ny modell (54,3 % av den totale basisskjønnpotten).

Annet:

Kriteriet for annet gir kompensasjon til de sammenslåtte kommunene som kom negativt ut i modellen. Denne er vektet med 3,1 % av den totale basisskjønnpotten.

Fylkesmannen benytter anledningen til å takke for gode innspill i høringsuttalelsene. Vi fikk til sammen syv innspill, hvorav seks var fra kommunene i Troms og Finnmark og ett fra KS ved rådmannsutvalgene.

Noen av innspillene er hensyntatt i den nye modellen og noen av innspillene vil bli vurdert hensyntatt ved rullering av modellen.

Høringsinnspillene var som følger:

Samferdselskriteriet	• Litt til alle ut fra antall km vei og gang-/sykkelvei. • Midlene prioriteres til de kommunene som til enhver tid har de største utfordringene, samt tilkjenner tydelig hvilke utfordringer som forventes løst med delfinansiering fra disse midlene.
Befolkningskriteriet	• Kompensasjon til alle med negativ befolkningsvekst. • Små kommuner bør tilgodeses særskilt. • Trappevis refusjonsordning – kommuner med størst utfordring tilgodeses mest. • Negativ befolkningsutvikling bør ikke være et argument i vurdering av basisskjønn. Dette ivaretas via INGAR-ordningen.
Andre forhold	• Redusere denne til 10 % eller evt. fjernes (vektes i dag 20 %)
Modellen som helhet	• Andelen basisskjønn bør økes mens fellessatsinger og reserve bør reduseres. • Savner et regnestykke på hvordan den nye modellen vil slå ut i kroner og øre. Det er litt uklart hva endringen i kriteriene vil bety for den enkelte kommune. Ønsker mest mulig stabilitet og forutsigbarhet. Dersom man fortsatte med 100 % historisk fordeling ville det kanskje bli lettere å forutse hva vi må legge til grunn i økonomiplan av fremtidige skjønnsmidler. • Historisk fordeling bør tas ut som kriterium og erstattes med de underliggende faktorer som er den reelle basis for de historiske tildelingene. • Større andel av skjønnsmidler bør gis som basisskjønn • Har ikke store innvendinger til selve modellen, men ønsker evaluering etter to år.
Tilleggsriterier	• Ta med krisesentertilbud som et eget punkt - kommunens utgifter til krisesentertilbud per innbygger slik at kommuner som har høyest kostnader per innbygger blir tilgodesett. Forslag til fordeling: Andel innbyggere 20 %, Samferdsel 40 %, Krisesenter 20 %, Historisk fordeling 20 %.
Tap på innlemminger	• Bør innarbeides som en fast del av de tilbakeholdte skjønnsmidlene for å kompensere kommuner som har store tap når øremerkede tilskudd blir innlemmet i rammetilskuddet.
Ressurskrevende tjenester	• Snittbelastning for kommunene i Troms og Finnmark (ikke hele landet). • Kompensasjon til de kommunene som er særlig hardt rammet per innbygger. • Lavere referansenivå slik at potten kan fordeles på flere. • Inkludere ressurskrevende brukere over 67 år.

	• Tilgodese de kommunene som har de største utgiftene• Støtter FM sitt forslag, men bør ikke være mindre enn de foreslåtte 12 %. Ressurskrevende brukere over 67 år bør tas med.